

Uitgave
in de Nederlandse taal

Mededelingen en bekendmakingen

<u>Nummer</u>	Inhoud	Bladzijde
	<i>I Mededelingen</i>	
	Raad	
98/C 142/01	Conclusies van de Raad van 7 april 1998 betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest	1
	Raad en Commissie	
98/C 142/02	Samenstelling van het Europees Raadgevend Comité voor statistische informatie op economisch en sociaal gebied	3
	Commissie	
98/C 142/03	ECU	6
98/C 142/04	Gemiddelde prijzen en representatieve prijzen van tafelwijnsoorten op de verschillende commercialisatiecentra	7
98/C 142/05	Steenmaatregel van de staten — C 7/98 (ex NN 1/98) — Ierland (1)	8
98/C 142/06	Verklaring van geen bezwaar tegen een aangemelde concentratie (Zaak nr. IV/M.1107 — EDFI/ESTAG) (1)	15

Mededeling (zie bladzijde 3 van de omslag)

I

(Mededelingen)

RAAD

CONCLUSIES VAN DE RAAD

van 7 april 1998

betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest

(98/C 142/01)

1. De Raad neemt nota van de mededeling van de Commissie over de resultaten van de evaluaties, als bedoeld in Richtlijn 83/477/EEG van de Raad van 19 september 1983 betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest op het werk (tweede bijzondere richtlijn in de zin van artikel 8 van Richtlijn 80/1107/EEG) ⁽¹⁾ en memoreert haar conclusie dat het bestaande kader van controles in het algemeen deugdelijk is.

Niettemin wordt in de Commissiemededeling op het volgende gewezen:

 - a) krachtens de bestaande bepalingen van Richtlijn 83/477/EEG (betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest op het werk) moeten alle werkgevers de risico's van blootstelling aan asbest beoordelen;
 - b) bij een herziening van Richtlijn 83/477/EEG moeten de voorzorgsmaatregelen vooral toegespitst worden op de activiteiten waarbij het risico van blootstelling aan asbest momenteel het grootst is;
 - c) de Commissie zal nadere studies wijden aan grenswaarden voor de blootstelling aan chrysotiel en aan methoden voor het meten van asbest in de lucht (daarbij rekening houdend met de door de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) aangenomen methode); voor vervangingsvezels moeten soortgelijke werkzaamheden worden verricht;
 - d) om het probleem van onverwachte blootstelling aan asbest te ondervangen, worden in bepaalde lidstaten de werkgevers of in sommige gevallen de eigenaars van gebouwen verplicht deze op aanwezigheid van asbest te laten onderzoeken. De Commissie ziet sommige voordelen in deze aanpak, maar merkt op dat deze procedures voor kleine ondernemingen die wellicht gehuisvest zijn in oudere gebouwen, een financiële last zou kunnen betekenen.
2. De Raad neemt voorts nota van het volgende:
 - a) werknemers die betrokken zijn bij de verwijdering van asbest en werknemers die op het werk incidenteel met asbest in aanraking komen, meer in het bijzonder bij onderhoudswerkzaamheden aan bijvoorbeeld gebouwen, fabrieken, schepen en treinen, lopen momenteel het grootste risico;
 - b) voor de eerste groep werknemers kunnen hogere beschermingsniveaus gerealiseerd worden indien werknemers en werkgevers die op het werk met asbest in aanraking komen, hebben aangetoond dat zij bekwaam zijn om dergelijk werk te verrichten en onderworpen zijn aan speciale regelingen op het gebied van controle en opleiding;
 - c) voor de tweede groep werknemers kunnen hogere beschermingsnormen worden gerealiseerd indien zij vooraf kennis hebben van de aanwezigheid van asbest en een adequate opleiding hebben genoten;
 - d) de behoeften van de werknemers op het gebied van voorlichting en opleiding hangen af van de wijze waarop zij op het werk aan asbest worden blootgesteld (bv. degenen die regelmatig doelgericht met asbest werken, tegenover degenen die er op het werk incidenteel mee in aanraking komen);
 - e) alle vervangingsvezels vallen momenteel onder Richtlijn 80/1107/EEG van de Raad van 27 november 1980 betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan chemische, fysische en biologische agentia op het werk ⁽²⁾ en zullen onder de voorgestelde richtlijn chemische agentia vallen; voorts beantwoorden sommige soorten kunstmatige glasvezels aan de criteria voor indeling als kankerverwekkend van Richtlijn 67/548/EEG van de Raad van 27 juni 1967 betreffende de aanpassing van de wettelijke

(¹) PB L 263 van 24.9.1983, blz. 25.

(²) PB L 327 van 3.12.1980, blz. 8. Richtlijn gewijzigd bij Richtlijn 88/642/EEG (PB L 356 van 24.12.1988, blz. 74).

I

(Mededelingen)

RAAD

CONCLUSIES VAN DE RAAD

van 7 april 1998

betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest

(98/C 142/01)

1. De Raad neemt nota van de mededeling van de Commissie over de resultaten van de evaluaties, als bedoeld in Richtlijn 83/477/EEG van de Raad van 19 september 1983 betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest op het werk (tweede bijzondere richtlijn in de zin van artikel 8 van Richtlijn 80/1107/EEG)⁽¹⁾ en memoreert haar conclusie dat het bestaande kader van controles in het algemeen deugdelijk is.

Niettemin wordt in de Commissiemededeling op het volgende gewezen:

 - a) krachtens de bestaande bepalingen van Richtlijn 83/477/EEG (betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest op het werk) moeten alle werkgevers de risico's van blootstelling aan asbest beoordelen;
 - b) bij een herziening van Richtlijn 83/477/EEG moeten de voorzorgsmaatregelen vooral toegespitst worden op de activiteiten waarbij het risico van blootstelling aan asbest momenteel het grootst is;
 - c) de Commissie zal nadere studies wijden aan grenswaarden voor de blootstelling aan chrysotiel en aan methoden voor het meten van asbest in de lucht (daarbij rekening houdend met de door de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) aangenomen methode); voor vervangingsvezels moeten soortgelijke werkzaamheden worden verricht;
 - d) om het probleem van onverwachte blootstelling aan asbest te ondervangen, worden in bepaalde lidstaten de werkgevers of in sommige gevallen de eigenaars van gebouwen verplicht deze op aanwezigheid van asbest te laten onderzoeken. De Commissie ziet sommige voordelen in deze aanpak, maar merkt op dat deze procedures voor kleine ondernemingen die wellicht gehuisvest zijn in oudere gebouwen, een financiële last zou kunnen betekenen.
2. De Raad neemt voorts nota van het volgende:
 - a) werknemers die betrokken zijn bij de verwijdering van asbest en werknemers die op het werk incidenteel met asbest in aanraking komen, meer in het bijzonder bij onderhoudswerkzaamheden aan bijvoorbeeld gebouwen, fabrieken, schepen en treinen, lopen momenteel het grootste risico;
 - b) voor de eerste groep werknemers kunnen hogere beschermingsniveaus gerealiseerd worden indien werknemers en werkgevers die op het werk met asbest in aanraking komen, hebben aangetoond dat zij bekwaam zijn om dergelijk werk te verrichten en onderworpen zijn aan speciale regelingen op het gebied van controle en opleiding;
 - c) voor de tweede groep werknemers kunnen hogere beschermingsnormen worden gerealiseerd indien zij vooraf kennis hebben van de aanwezigheid van asbest en een adequate opleiding hebben genoten;
 - d) de behoeften van de werknemers op het gebied van voorlichting en opleiding hangen af van de wijze waarop zij op het werk aan asbest worden blootgesteld (bv. degenen die regelmatig doelgericht met asbest werken, tegenover degenen die er op het werk incidenteel mee in aanraking komen);
 - e) alle vervangingsvezels vallen momenteel onder Richtlijn 80/1107/EEG van de Raad van 27 november 1980 betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan chemische, fysische en biologische agentia op het werk⁽²⁾ en zullen onder de voorgestelde richtlijn chemische agentia vallen; voorts beantwoorden sommige soorten kunstmatige glasvezels aan de criteria voor indeling als kankerverwekkend van Richtlijn 67/548/EEG van de Raad van 27 juni 1967 betreffende de aanpassing van de wettelijke

⁽¹⁾ PB L 263 van 24.9.1983, blz. 25.

⁽²⁾ PB L 327 van 3.12.1980, blz. 8. Richtlijn gewijzigd bij Richtlijn 88/642/EEG (PB L 356 van 24.12.1988, blz. 74).

en bestuursrechtelijke bepalingen inzake de indeling, de verpakking en het kenmerken van gevaarlijke stoffen⁽¹⁾ en vallen zij als zodanig onder Richtlijn 90/394/EEG van de Raad van 28 juni 1990 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan carcinogene agentia op het werk (zesde bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG)⁽²⁾.

3. Onverminderd eventuele verdere maatregelen om het in de handel brengen en gebruik van chrysotiel te verbieden, waarmee wellicht rekening gehouden dient te worden in verband met toekomstige acties ter bescherming van de werknemers, verzoekt de Raad de Commissie om:

- a) voorstellen tot wijziging van Richtlijn 83/477/EEG in te dienen, en daarbij meer bepaald rekening te houden met de vraag of:
 - i) beschermende maatregelen vooral gericht moeten zijn op de werknemers die momenteel het grootste risico lopen;
 - ii) ervoor moet worden gezorgd dat de bepalingen van de richtlijn inzake risicobeoordeling op adequate wijze inspelen op de verschillende risico's van werkzaamheden waarbij blootstelling aan asbest een inherent dan wel een incidenteel karakter draagt, en ook op de verschillende voorlichtings- en opleidingsbehoeften van werknemers, afhankelijk van het soort blootstelling;
 - iii) moet worden benadrukt dat blootstelling aan asbest kan worden voorkomen of tot een minimum kan worden teruggebracht door een reeks maatregelen, waaronder het in goede staat houden van asbesthoudende materialen, om het vrijkomen van vezels te voorkomen en in voorkomend geval te bewerkstellingen dat die onder strenge controle worden verwijderd;
 - iv) nadere communautaire voorschriften moeten worden ingevoerd voor werkzaamheden met een specifiek risico, met inachtneming van de controlemethoden die momenteel in de lidstaten worden gevolgd;
 - v) de concentratieniveaus in artikel 3, lid 3, van de richtlijn en de blootstellingsgrenswaarden in artikel 8, alsmede de meetmethoden moeten worden herzien rekening houdend met de laat-

ste wetenschappelijke kennis en technologie om de minimumbeschermingsniveaus te verbeteren, en/of de beoordeling van asbestvezels in de lucht opnieuw moet worden bezien teneinde meer bepaald rekening te houden met de nieuwe WHO-methode voor het tellen van vezels;

- b) de risico's bij het gebruik van bepaalde vezels die gewoonlijk dienen als vervanging voor asbest en de daarvoor geldende regelgeving, met inbegrip van de blootstellingsgrenzen en meetmethoden, aan permanent onderzoek te onderwerpen, teneinde een passende bescherming van de werknemers te waarborgen;
- c) de bestaande regelgeving en initiatieven in de lidstaten met betrekking tot de vereiste voorlichting omtrent de aanwezigheid van asbest opnieuw te bezien, met de nodige aandacht voor de respectieve verantwoordelijkheid van werkgevers en eigenaars van gebouwen.

4. Tevens verzoekt de Raad

- a) de Commissie om zich, in voorkomend geval met medewerking van het Europees Agentschap voor de veiligheid en de gezondheid op het werk, erop te beraden op welke wijze impulsen kunnen worden gegeven aan
 - i) voorlichting van werknemers, afgestemd op de specifieke risico's van de verschillende werksituaties, en
 - ii) goede praktijken met betrekking tot de opleiding van werknemers die risico's lopen door incidentele of regelmatige blootstelling aan asbest;
- b) de Commissie en de lidstaten, meer bepaald via het Comité van hoge arbeidsinspecteurs, om op arbeidsplaatsen waar asbest is aangetroffen doeltreffende maatregelen op het gebied van naleving en uitvoering te bevorderen via de uitwisseling van ervaringen en beste praktijken.

5. De Raad verzoekt de Commissie dit verdere werk voort te zetten in samenwerking met de lidstaten en de sociale partners (met name het Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats) en met het Europees Parlement en het Economisch en Sociaal Comité.

6. De Raad verzoekt de Commissie op de hoogte te worden gehouden van de vorderingen die met betrekking tot deze initiatieven worden gemaakt.

⁽¹⁾ PB L 196 van 16.8.1967, blz. 1. Richtlijn gewijzigd bij Richtlijn 97/69/EG van de Commissie (PB L 343 van 13.12.1997, blz. 19).

⁽²⁾ PB L 196 van 26.7.1990, blz. 1.

RAAD EN COMMISSIE

Samenstelling van het Europees Raadgevend Comité voor statistische informatie op economisch en sociaal gebied

(98/C 142/02)

Overeenkomstig Besluit 91/116/EEG van de Raad van 25 februari 1991 tot oprichting van een Europees Raadgevend Comité voor statistische informatie op economisch en sociaal gebied⁽¹⁾ (hierna „Comité” genoemd), en in het bijzonder met betrekking tot artikel 4 van dit besluit, heeft de Commissie op 15 september 1997 haar vier vertegenwoordigers bij het Comité aangesteld:

Yves-Thibault DE SILGUY	Lid van de Commissie
Yves FRANCHET	Directeur-generaal, Eurostat
Giovanni RAVASIO	Directeur-generaal, Economische en financiële zaken
Allan LARSSON	Directeur-generaal, Werkgelegenheid, industriële betrekkingen en sociale zaken

De Raad heeft op 17 november 1997, na raadpleging van de Commissie, de volgende leden benoemd:

Luc DENAYER	B	Secrétaire du Conseil central de l'économie Secretaris van de Centrale Raad van de Economie
Marc DESPONTIN	B	Président du Conseil supérieur de la statistique et professeur à la VUB Voorzitter van de Hoge Raad voor de Statistiek en hoogleraar aan de VUB
Henrik Bach MORTENSEN	DK	Underdirektør for „Dansk Handel & Service” med ansvar for politik
Karen SIUNE	DK	Direktør, Analyseinstitut for Forskning
Dr. Ullrich HEILEMANN	D	Rheinisch-Westfälisches Institut für Wirtschaftsforschung
Botho Graf PUCKLER	D	Bundesvereinigung der Deutschen Arbeitgeberverbände
Ιωάννης ΧΡΥΣΑΝΘΑΚΟΠΟΥΛΟΣ (John CHRYSANTHACOPOULOS)	EL	Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών (Federation of Greek Industries)
Ιωάννης Αριστοτέλης ΜΥΛΩΝΑΣ (John Aristotle MYLONAS)	EL	Αναπληρωτής Διοικητής της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδας (Deputy Manager at the National Bank of Greece)
Rafael LUENGO LÁZARO	E	Representante de la CEOE (Confederación Española de Organizaciones Empresariales)
Carlos MARTÍN	E	Representante de CCOO (Confederación Sindical de Comisiones Obreras)
Jean-Christophe LE DUGOU	F	Membre du Conseil économique et social, membre du bureau du Conseil national de l'information statistique (CNIS)

⁽¹⁾ Besluit 91/116/EEG van de Raad van 25 februari 1991 (PB L 59 van 6.3.1991, blz. 21) zoals gewijzigd door Besluit 97/255/EG van de Raad van 14 april 1997 (PB L 102 van 19.4.1997, blz. 32).

Yvonick RENARD	F	Directeur des études industrielles auprès de la direction générale de la fédération des industries mécaniques, membre du bureau du Conseil national de l'information statistique (CNIS)
Prof. Patrick GEARY	IRL	Professor of Economics
Prof. Frances P. RUANE	IRL	Head of the National Statistics Board
Prof. Luigi FREY	I	Docente di economia del lavoro, università di Roma
Prof. Ugo TRIVELLATO	I	Docente di statistica economica, università di Padova
Prof. Patrice PIERETTI	L	Professeur d'économie au Centre Universitaire de Luxembourg
Alvin SOLD	L	Directeur du journal „Tageblatt“
I. A. L. STOOP	NL	Sociaal Cultureel Planbureau
A. B. VOLKERS	NL	VNO/NCW werkgeversorganisatie
Margit EPLER	A	Kammer für Arbeiter und Angestellte
Joachim LAMEL	A	Wirtschaftskammer Österreich, Sektion Industrie
Prof. Daniel BESSA S. FERNANDES COELHO	P	Universidades do Norte Horizonte 2000
Fernando MARQUES	P	Dirigente sindical — CGTP
Prof. Eila KILPIÖ	FIN	Johtaja, Kuluttajatutkimuskeskus
Risto SUOMINEN	FIN	Johtaja, Suomen Yrittäjät
Måns ROSÉN	S	Epidemiologiskt centrum, Socialstyrelsen
Irma ROSENBERG	S	Chefsekonom, Posten AB
William Henry CALLAGHAN	UK	Economic and Social Affairs Department, Trades Union Congress
Prof. Angela DALE	UK	Director, Cathie Marsh Centre for Census and Survey Research and Professor of Quantitative Social Research, University of Manchester

Het Comité bestaat tevens uit:

1. de voorzitter van het Comité voor monetaire, financiële en betalingsbalansstatistiek:

John KIDGELL	Chairman of Committee on Monetary, Financial and Balance of Payments Statistics
--------------	---

2. de voorzitters of directeuren-generaal van de nationale bureaus voor de statistiek van de lidstaten:

Claude CHERUY	B	Directeur général
Jan PLOVSING	DK	Rigsstatistiker
Johann HAHLEN	D	Präsident des Statistischen Bundesamtes
Νίκος ΚΑΡΑΒΙΤΗΣ (Nikos KARAVITIS)	EL	Γενικός Γραμματέας (General Secretary)
Pilar MARTÍN-GUZMÁN	E	Presidenta

Paul CHAMPSAUR	F	Directeur général
Donal MURPHY	IRL	Director
Prof. Paolo GARONNA	I	Direttore generale
Robert WEIDES	L	Directeur
Prof. Dr. A. P. J. ABRAHAMSE	NL	Directeur-Generaal van de Statistiek
Erich BADER	A	Präsident
Eng. Carlos Jorge CORREA GAGO	P	Presidente
Timo RELANDER	FIN	Pääjohtaja, Tilastokeskus
Jan CARLING	S	Generaldirektör
Tim HOLT	UK	Director

COMMISSIE

ECU (*)

6 mei 1998

(98/C 142/03)

Bedrag in nationale valuta voor één eenheid:

Belgische en Luxemburgse frank	40,6618	Finse mark	5,99174
Deense kroon	7,51879	Zweedse kroon	8,46134
Duitse mark	1,97116	Pond sterling	0,670360
Griekse drachme	342,885	US-dollar	1,11333
Peseta	167,490	Canadese dollar	1,60365
Franse frank	6,60987	Yen	147,572
Iers pond	0,784314	Zwitserse frank	1,64940
Lire	1944,66	Noorse kroon	8,20193
Gulden	2,22121	IJslandse kroon	79,4253
Oostenrijkse schilling	13,8699	Australische dollar	1,74367
Escudo	201,959	Nieuw-Zeelandse dollar	2,03460
		Zuid-Afrikaanse rand	5,63069

De Commissie heeft een telexdienst met automatisch antwoordmechanisme in gebruik genomen die elke gebruiker, op diens aanvraag per telex, de omwisselingskoers in de voornaamste valuta geeft.

Deze dienst functioneert elke dag van 15.30 uur tot de volgende dag 13.00 uur.

De gebruiker dient als volgt te handelen:

- telex nr. 23789 te Brussel kiezen;
- zijn eigen telexadres geven;
- de code „cccc” vormen die het automatisch antwoordmechanisme in werking stelt en hem de omwisselingskoersen van de ECU per telex geeft;
- de mededeling niet onderbreken vóór het einde van de boodschap dat aangegeven wordt door het teken „ffff”.

Noot: De Commissie heeft telekopieerapparaten met automatische beantwoorder (nr. 296 10 97 en nr. 296 60 11) die dagelijkse gegevens betreffende de berekening van de landbouwmrekeningskoersen verstrekken.

(*) Verordening (EEG) nr. 3180/78 van de Raad van 18 december 1978 (PB L 379 van 30.12.1978, blz. 1), laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EEG) nr. 1971/89 (PB L 189 van 4.7.1989, blz. 1).

Besluit 80/1184/EEG van de Raad van 18 december 1980 (Overeenkomst van Lomé) (PB L 349 van 23.12.1980, blz. 34).

Beschikking nr. 3334/80/EGKS van de Commissie van 19 december 1980 (PB L 349 van 23.12.1980, blz. 27).

Financieel Reglement van 16 december 1980 voor de toepassing van de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen (PB L 345 van 20.12.1980, blz. 23).

Verordening (EEG) nr. 3308/80 van de Raad van 16 december 1980 (PB L 345 van 20.12.1980, blz. 1).

Beschikking van de Raad van Gouverneurs van de Europese Investeringsbank van 13 mei 1981 (PB L 311 van 30.10.1981, blz. 1).

Gemiddelde prijzen en representatieve prijzen van tafelwijnsoorten op de verschillende commercialisatiecentra

(98/C 142/04)

(Vastgesteld op 5 mei 1998 in toepassing van artikel 30, lid 1, van Verordening (EEG) nr. 822/87)

Commercialisatiecentra	ECU per % vol/hl	% van OP ^o	Commercialisatiecentra	ECU per % vol/hl	% van OP ^o
<i>R I Oriënteringsprijs*</i>	3,828		<i>A I Oriënteringsprijs*</i>	3,828	
Heraklion	geen notering		Athene	geen notering	
Patras	geen notering		Heraklion	geen notering	
Requena	geen notering ⁽¹⁾		Patras	geen notering	
Reus	geen notering		Alcázar de San Juan	2,247	59 %
Villafranca del Bierzo	geen notering ⁽¹⁾		Almendralejo	2,127	56 %
Bastia	geen notering		Medina del Campo	geen notering ⁽¹⁾	
Béziers	3,828	100 %	Ribadavia	geen notering	
Montpellier	4,037	105 %	Vilafranca del Penedés	geen notering	
Narbonne	4,187	109 %	Villar del Arzobispo	geen notering ⁽¹⁾	
Nîmes	4,052	106 %	Villarrobledo	geen notering ⁽¹⁾	
Perpignan	3,782	99 %	Bordeaux	geen notering	
Asti	geen notering		Nantes	geen notering	
Firenze	geen notering		Bari	geen notering	
Lecce	geen notering		Cagliari	geen notering	
Pescara	4,053	106 %	Chieti	2,634	69 %
Reggio Emilia	geen notering		Ravenna (Lugo, Faenza)	2,786	73 %
Treviso	3,926	103 %	Trapani (Alcamo)	geen notering	
Verona (voor de lokale wijnen)	4,813	126 %	Treviso	3,673	96 %
Representatieve prijs	4,109	107 %	Representatieve prijs	2,853	75 %
<i>R II Oriënteringsprijs*</i>	3,828			ECU/hl	
Heraklion	geen notering		<i>A II Oriënteringsprijs*</i>	82,810	
Patras	geen notering		Rheinfalz (Oberhaardt)	67,841	82 %
Calatayud	geen notering		Rheinhessen (Hügelland)	geen notering ⁽¹⁾	
Falset	geen notering		De wijnbouwstreek van de Luxemburgse Moezel	geen notering	
Jumilla	geen notering ⁽¹⁾		Representatieve prijs	67,841	82 %
Navalcarnero	geen notering ⁽¹⁾			94,570	
Requena	geen notering		<i>A III Oriënteringsprijs*</i>	94,570	
Toro	geen notering		Mosel-Rheingau	geen notering	
Villena	geen notering ⁽¹⁾		De wijnbouwstreek van de Luxemburgse Moezel	geen notering	
Bastia	geen notering		Representatieve prijs	geen notering	
Brignoles	geen notering				
Bari	3,546	93 %			
Barletta	3,293	86 %			
Cagliari	geen notering				
Lecce	geen notering				
Taranto	geen notering				
Representatieve prijs	3,424	89 %			
	ECU/hl				
<i>R III Oriënteringsprijs*</i>	62,150				
Rheinfalz-Rheinhessen (Hügelland)	geen notering				

⁽¹⁾ Overeenkomstig artikel 10 van Verordening (EEG) nr. 2682/77 niet in aanmerking genomen notering.

* Van toepassing vanaf 1 februari 1995.

^o OP = Oriënteringsprijs.

STEUNMAATREGEL VAN DE STATEN

C 7/98 (ex NN 1/98)

Ierland

(98/C 142/05)

(Voor de EER relevante tekst)

*(Artikelen 92 tot en met 94 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap)***Mededeling van de Commissie overeenkomstig artikel 93, lid 2, van het EG-Verdrag aan de andere lidstaten en de overige belanghebbenden met betrekking tot steun die Ierland heeft besloten toe te kennen voor maatregelen ter bevordering van het overzeese transport van Ierse dieren naar het Europese vasteland**

Met de navolgende brief heeft de Commissie de Ierse regering in kennis gesteld van haar besluit de procedure in te leiden.

„Bij brief van 18 september 1997, geregistreerd op 29 september 1997 en gericht aan de Directeur-generaal Landbouw, hebben de Ierse autoriteiten overeenkomstig artikel 93, lid 3, van het EG-Verdrag bij de Commissie melding gemaakt van het hierboven genoemde ontwerp, dat ten doel heeft ervoor te zorgen dat de Ierse veehouders hun dieren rechtstreeks over zee kunnen aanvoeren op de markten op het Europese vasteland. Op 1 oktober 1997 hebben ambtenaren van de Ierse republiek en ambtenaren van de Commissie hierover vergaderd. Aanvullende informatie is verstrekt bij brief van 1 oktober 1997, geregistreerd op 6 oktober 1997, en bij brief van 9 oktober 1997.

De Ierse autoriteiten hebben niet binnen de aangegeven termijn van twee weken geantwoord op het verzoek de Commissie van 19 november 1997 om aanvullende informatie. Een herinneringsbrief is verstuurd op 12 december 1997 en een antwoord is ontvangen bij brief van 18 december 1997, geregistreerd op 8 januari 1998. Op 28 januari 1997 werd nog een brief van de Ierse autoriteiten ontvangen.

Ik heb de eer u ervan in kennis te stellen dat de Commissie, na onderzoek van de door de Ierse autoriteiten verstrekte informatie, heeft besloten:

- de procedure van artikel 93, lid 2, van het Verdrag in te leiden tegen bovengenoemde steunmaatregel,
- Ierland te verzoeken binnen 30 dagen na ontvangst van deze brief alle informatie (met name met betrekking tot de in deel IV genoemde problemen) mede te delen, teneinde deze steunmaatregel grondig te kunnen evalueren.

De Commissie deelt Ierland mede dat het zijn opmerkingen met betrekking tot dit besluit, en met betrekking tot de mogelijkheid dat de Commissie later besluit de on-

middelijke schorsing van deze steunmaatregel te gelasten, kenbaar moet maken binnen 30 dagen na de datum van ontvangst van deze brief.

De Commissie stelt Ierland ervan in kennis dat deze brief zal worden bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*, teneinde de andere lidstaten, de EVA-landen die de EER-Overeenkomst hebben ondertekend, en andere belanghebbenden, de gelegenheid te geven hun opmerkingen betreffende de betrokken steunmaatregel kenbaar te maken binnen één maand na de datum van publicatie.

Bij het nemen van dit besluit heeft de Commissie rekening gehouden met de navolgende overwegingen:

I

1. Deze maatregel betreft de uitvoer van Iers vee naar het Europese vasteland over zee. Bij het vervoer naar de EU-markt maken de Ierse vee-exporteurs hoofdzakelijk gebruik van het „roll-on/roll-off“-systeem, aangezien dat het best geschikt is om aan de eisen van de klanten te voldoen, namelijk levering van kleine partijen aan individuele vetmesters op het continent. De vrachtwagens met het vee worden op het schip gereden (roll-on) en hoeven niet te worden gelost, en zij worden er bij aankomst weer afgereden (roll-off) om de dieren op verschillende plaatsen van bestemming af te leveren.
2. Tot oktober 1997 zorgden twee maatschappijen voor een regelmatige en rechtstreekse overzeese dienst tussen Ierland en Frankrijk voor „roll-on/roll-off“-transport. Pandoro, een dochteronderneming van P & O, onderhoudt het hele jaar door een vervoerdienst. Irish Ferries is alleen in de zomerperiode actief en onderbreekt de dienst om commerciële redenen elk jaar van eind september tot begin april. Op 24 juni 1997 deelde P & O de Ierse autoriteiten schriftelijk mede dat hun dochterbedrijf Pandoro na 31 juli 1997 geen vee (behalve fokdieren) meer zou vervoeren op de ferrydienst tussen Ierland en Frank-

rijk. Dat besluit werd genomen onder druk van de dierenwelzijnslobby; P & O vreesde namelijk dat het imago van de groep als geheel zou worden aangetast ten gevolge van het vervoer van dieren. Voorts maakte de groep er zich ook zorgen over dat op het vasteland geen afdoende regelingen bestonden om het welzijn van de dieren te verzekeren. Als gevolg van het besluit van P & O zou er tussen 27 september 1997 en 1 april 1998 geen regelmatige commerciële dienst voor rechtstreeks vervoer van Ierse vee naar Frankrijk meer bestaan.

3. Een door Ierse exporteurs ingediend verzoek om de beslissing van Pandoro ongedaan te maken, werd door het Ierse „High Court” afgewezen op 1 augustus 1997. De traditionele toegangsweg tot continentaal Europa was bijgevolg voor Ierse vee-exporteurs afgesneden. De Ierse regering heeft de Commissie medegedeeld dat het Ierse „Supreme Court” op 18 december 1997 de beslissing van het Ierse „High Court” heeft tenietgedaan en ten aanzien van Pandoro voorlopige maatregelen heeft genomen. De Commissie beschikt evenwel niet over gegevens betreffende het tijdstip waarop Pandoro de dienst hervat.
4. In alle correspondentie over dit dossier hebben de Ierse autoriteiten de nadruk gelegd op de hoogdringendheid en de ernst van de situatie die is ontstaan doordat deze commerciële onderneming, die de facto een monopoliepositie bekleedt inzake rechtstreeks vervoer van vee van Ierland naar Frankrijk in het winterseizoen, heeft besloten het vervoer van vee stop te zetten, alsmede op de ernstige economische gevolgen voor de veehouders en voor de maatschappijen voor het vervoer van vee over de weg. In hun brief van 28 januari 1998 vestigen de Ierse autoriteiten de aandacht op de uitzonderlijk lage prijzen voor vee in 1997 en op de hevige druk vanwege de veehouderijsector om onmiddellijk maatregelen te nemen teneinde de exporteurs van levend vee weer rechtstreeks toegang te verschaffen tot de Europese markt. Afgezien van de consequenties voor de landbouwsector zelf, zou een dergelijke situatie hebben geleid tot aanzienlijke protesten vanwege de landbouworganisaties, en onvermijdelijk tot een onderbreking van de algemene economische activiteit. Volgens de Ierse autoriteiten hebben de Ierse vee-exporteurs geen enkel haalbaar alternatief voor het „roll-on/roll-off”-vervoer. Met name wordt gesteld dat de handhaving van de handel in levende dieren belangrijk is voor de instandhouding van de prijzen voor de Ierse veehouders, aangezien daardoor wordt voorkomen dat de Ierse dieren nog uitsluitend kunnen worden verkocht aan vleesverwerkende bedrijven in Ierland.
5. Op grond van deze situatie heeft de Ierse regering besloten overheidssteun te verlenen voor de totstandbrenging van een rechtstreekse overzeese verbinding tussen Ierland (Cork) en Frankrijk (Cherbourg) voor het vervoer van vee. Volgens de Ierse autoriteiten was er geen enkel haalbaar alternatief voor deze maatregel, aangezien Irish Ferries de dienstverlening in het winterseizoen niet kon voortzetten en alternatieve uitvoerroutes via het Verenigd Koninkrijk (over de weg) uitgesloten waren, hetzij omdat dergelijk vervoer — in het geval van runderen — bij wet verboden was, hetzij omdat het om praktische redenen niet mogelijk was. Een andere mogelijkheid, namelijk karkassen uitvoeren in plaats van levende dieren, was om economische redenen niet aanvaardbaar.
6. Met betrekking tot de huidige steun is door de Ierse autoriteiten de onderstaande beschrijving gegeven:
7. Een vaartuig (de MV Purbeck) is bij een scheepsmakelaar gecharterd voor een periode van zeven maanden en er is een optie genomen voor nog eens zes maanden. Volgens de Ierse autoriteiten is het gekozen vaartuig het enige vaartuig dat geschikt was voor het vervoer van vee en was de kans reëel dat het door een andere partij zou worden gecharterd. Ten bewijze daarvan hebben de Ierse autoriteiten kopiën verstrekt van briefwisseling met de Londense scheepsmakelaar waaruit zou moeten blijken dat er begin oktober 1997 drie kandidaten waren om het vaartuig te charteren.
8. Vooraleer de steun te verlenen, verzochten de Ierse autoriteiten de betrokken maatschappijen aan te geven welk steunbedrag zij nodig zouden hebben om een vervoerdienst tussen Ierland en Frankrijk te organiseren. De keuze viel op de maatschappij met de naam Dundalk. Dundalk zal een dochtermaatschappij oprichten onder de naam Gaelic Ferries, die de dienst zal exploiteren. Gaelic Ferries is verantwoordelijk voor alle betrekkingen met de makelaars en de eigenaars van het vaartuig. Indien de dienst succes heeft, bestaat de kans dat Dundalk het vaartuig koopt om een permanente dienst te kunnen garanderen.
9. De exploitatiekosten worden, blijkens de cijfers die door de gunninghoudende aanvrager zijn verstrekt voor de periode oktober 1997-april 1998 waarin de overheidssteun zal worden verleend, op 3,03 miljoen IEP geraamd (inclusief huurkosten). De steun dient ter dekking van het te verwachten exploitatiekort voor de periode. Volgens de door de Ierse autoriteiten verstrekte gegevens bedragen de werkelijke kosten voor het huren van het vaartuig in die periode van zeven maanden 1 586 668 IEP.
10. Gaelic Ferries beschikt over een beginkapitaal van 100 000 IEP ter dekking van de exploitatiekosten (brandstof, haventaksen, lonen, enz.); dat kapitaal zal, in drie gelijke delen, beschikbaar worden gesteld door Dundalk, de beroepsvereniging van Ierse weg-

transporteurs voor vee, en de haven van Cork van waaruit het schip zal vertrekken. Tegen het einde van de eerste drie maanden zullen de eigenaars het ingebrachte kapitaal tot ten minste 200 000 IEP hebben verhoogd.

11. Op 24 oktober 1997 is 450 000 IEP aan steun betaald aan Gaelic Ferries, en midden december 1997 is nog eens 250 000 IEP uitgekeerd. Midden februari (200 000 IEP) en eind april 1998 (100 000 IEP) worden de volgende twee tranches uitgekeerd, waardoor in totaal 1 miljoen pond aan steun zal zijn betaald. Het grootste deel van de steun wordt in het begin uitgekeerd omdat de aanloopkosten zeer hoog zijn. De Ierse autoriteiten hebben bevestigd dat Gaelic Ferries aan de expediteurs evenveel zal aanrekenen als „onder normale marktomstandigheden” gebruikelijk is, en dat er geen sprake is van subsidiëring van de uitvoer van vee (brief van 18 december 1997). De aangerekende tarieven zullen door de Ierse autoriteiten worden gecontroleerd om na te gaan of zij wel degelijk overeenstemmen met de op de markt gangbare tarieven.
12. Indien de dienst vroegtijdig zou worden beëindigd (d.i. in de eerste zes maanden), wordt geen verdere steun uitgekeerd nadat de dienst is stopgezet. Krachtens de chartervoorwaarden wordt een voortijdige beëindiging bestraft met een boete die overeenkomt met 90 dagen huur. De haven van Cork heeft zich hiervoor borg gesteld.
13. Indien de dienst succesvol zou blijken, hoeft de uitgekeerde steun niet te worden terugbetaald.
14. Gaelic Ferries zal de facto een monopoliepositie inzake het vervoer van vee op deze route bekleden totdat Irish Ferries in het komende voorjaar zijn activiteiten hervat. Het zal met Pandoro blijven concurreren voor andere vrachten. Indien de dienst op volle capaciteit werkt, zal de exploitant voorrang moeten verlenen aan het vervoer van dieren, tot ten hoogste het aantal beschikbare plaatsen.
15. Het schip heeft een totale capaciteit van 54 eenheden. In verband met de regelgeving op het gebied van het welzijn van dieren mogen evenwel slechts tien eenheden op het bovendeck worden gebruikt. De overige 44 eenheden op het benedendeck zijn onvoldoende geventileerd en mogen alleen worden gebruikt voor het vervoer van andere goederen. Volgens de brief van de Ierse autoriteiten van 18 december 1997 komen de door de nieuwe ferrydienst toegepaste tarieven overeen met wat onder normale marktomstandigheden zou worden aangerekend.
16. Met de maatregel is reeds begonnen, aangezien de betrokken dienst op 14 oktober 1997 operationeel is geworden op basis van de wettelijke verbintenis van

de Ierse autoriteiten om in tranches in totaal 1 miljoen IEP aan steun uit te keren. Bovendien zijn de eerste twee tranches reeds uitgekeerd.

17. Een van de aanklagers heeft de Commissie op 18 december 1997 gemeld dat het Ierse „Supreme Court” de beslissing van het Ierse „High Court” heeft tenietgedaan en heeft bepaald dat Pandoro niet mag weigeren bepaalde soorten vee te vervoeren op de dienst tussen Ierland en het Europese vasteland. De Ierse autoriteiten verwijzen in dit verband ook naar hun brief van 28 januari 1998. De beslissing doet evenwel niets af aan het feit dat reeds steun is uitgekeerd voor het opzetten van de dienst door Gaelic Ferries.
18. De Commissie heeft met betrekking tot de onderhavige steunmaatregel schriftelijke opmerkingen ontvangen vanwege: Compassion in World Farming en de Ierse Creamery Milk Suppliers Organisation.

II

19. De hierboven beschreven maatregel lijkt een steunmaatregel van de staat te zijn als bedoeld in artikel 92, lid 1, van het Verdrag.
20. Krachtens artikel 92, lid 1, van het Verdrag zijn steunmaatregelen van de staten of in welke vorm ook met staatsmiddelen bekostigd, die de mededinging door begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde producties vervalsen of dreigen te vervalsen, onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt, voor zover deze steun het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt.
21. Het bedrag van 1 000 000 IEP wordt door de Ierse staat aan Gaelic Ferries betaald als compensatie voor het geraamde verlies dat gepaard gaat met het exploiteren van de verbinding tussen Cork en Cherbourg voor het vervoer van vee.
22. Hoewel met betrekking tot de bevrachter van het vaartuig en de maatschappij die de dienst organiseert, extra aandacht moet worden besteed aan de aspecten die van de maatregel een steunmaatregel van de staat kunnen maken (zie deel IV hierna), blijkt uit de verklaringen van de Ierse autoriteiten toch dat de maatregel in de eerste plaats ten doel heeft een oplossing te bieden voor de mogelijke economische problemen die Ierse vee-exporteurs zouden kunnen ondervinden indien zij geen rechtstreekse toegang over zee zouden hebben tot de markten van het Europese continent. Met name in de brief van 18 december 1997 verklaren de Ierse autoriteiten nogmaals dat de enige reden voor de betaling van de overheidssteun moet worden gezocht in

het verschaffen van toegang tot de markten van het vasteland voor vee uit Ierland tegen normale commerciële kosten. Daarom moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat de maatregel bepaalde ondernemingen begunstigt in de zin van artikel 92, lid 1, van het Verdrag aangezien Ierse vee-exporteurs daardoor in de gelegenheid worden gesteld hun vee in de winter naar het Europese vasteland uit te voeren tegen op normale marktomstandigheden gebaseerde tarieven, die grotendeels overeenkomen met de tarieven die de exporteurs betaalden toen zij nog gebruik maakten van de diensten van Irish Ferries en Pandoro. Zonder overheidssteun zouden deze „historische” tarieven in de praktijk niet hebben kunnen bestaan, aangezien geen enkele transporteur bereid was tegen deze tarieven een dienst voor het vervoer van vee tussen Ierland en het Europese vasteland te exploiteren. Een nieuwe transporteur was slechts bereid in de markt te stappen op voorwaarde dat extra steun ten belope van 1 miljoen IEP werd toegekend. Zonder overheidssteun hadden deze extra kosten, die nodig waren om een nieuwe transporteur ertoe over te halen een dienst op te zetten, ten minste gedeeltelijk moeten worden gedragen door de exporteurs.

23. Indien zou worden geconstateerd dat de maatregel bepaalde ondernemingen begunstigt, dan heeft hij waarschijnlijk ook invloed op het handelsverkeer tussen de lidstaten, tenminste in de mate waarin exporteurs van Iers vee niet meer moeten opdraaien voor ten minste een deel van de vervoerkosten die normaal wel te hunnen laste zouden zijn om de dienst te verzekeren. Op de plaats van bestemming concurreert uit Ierland uitgevoerd vee wel met vee van veehouders uit andere lidstaten.
24. Om uit te maken welke ondernemingen eventueel door deze maatregel worden begunstigd in de zin van artikel 92, lid 1, van het Verdrag, moet ook rekening worden gehouden met het belang dat de Ierse wegtransporteurs hebben bij de tenuitvoerlegging van de maatregel. Aangezien volgens de Ierse autoriteiten vele transporteurs hebben geïnvesteerd in verbetering van hun voertuigen teneinde aan de dierwelzijnsnormen te voldoen, zou de afwezigheid van veevervoer in het winterseizoen hun commerciële belangen hebben aangetast. Bijgevolg kunnen zij als begunstigden van de maatregel worden beschouwd. Dat belang zou kunnen blijken uit het feit dat de wegtransporteurs, via hun beroepsvereniging, een deel van het aanloopkapitaal voor Gaelic Ferries ter beschikking hebben gesteld.
25. De steun lijkt te leiden tot concurrentievervalsing in de mate waarin het concurrentievoordeel voor veehouders en exporteurs van vee in andere lidstaten ten opzichte van hun Ierse collega's door deze maatregel op kunstmatige wijze ongedaan wordt gemaakt. Hoewel ten gevolge van deze regeling de exportomstandigheden voor de Ierse veehouders, ceteris paribus, ongewijzigd blijven aangezien de nieuwe maatschappij „historische” tarieven toepast, heeft het be-

grip „beïnvloeding van het handelsverkeer” (artikel 92, lid 1, van het Verdrag) in principe ook betrekking op maatregelen die bepaalde handelsomstandigheden onttrekken aan de invloed van de normale marktontwikkeling en daardoor kunstmatig het status quo in stand houden.

III

26. Het in artikel 92, lid 1, van het Verdrag vastgelegde verbod op steunmaatregelen van de staten is evenwel niet onvoorwaardelijk. Afwijkingen en uitzonderingen zijn opgenomen in artikel 92, de leden 2 en 3, van het Verdrag. Het beleid van de Commissie is evenwel gericht op een zo restrictief mogelijke interpretatie van deze uitzonderingen, teneinde de algemene logica waarop het beleid inzake steunmaatregelen van de staten is gebaseerd, niet te ondergraven.
27. De Commissie erkent de moeilijke situatie waarin de Ierse autoriteiten zich in de late zomer van 1997 bevonden. In dit stadium evenwel, en op basis van de informatie waarover zij beschikt, kan de Commissie niet anders dan betwijfelen of de steun, in zijn huidige vorm, in aanmerking komt voor een uitzondering op grond van artikel 92, de leden 2 en 3, van het Verdrag.
28. Ierland heeft zich niet gebaseerd op de in artikel 92, lid 2, onder a) en c), van het Verdrag vastgestelde uitzonderingen en er is geen enkele reden om aan te nemen dat de maatregel in aanmerking komt als steun voor individuele verbruikers (lid 2, onder a)), of als steun op grond van de door de deling van Duitsland veroorzaakte nadelen (lid 2, onder c)). Datzelfde geldt met betrekking tot het bepaalde onder b) inzake steun tot herstel van de schade veroorzaakt door natuurrampen.
29. In artikel 92, lid 2, onder b), van het Verdrag is in het tweede deel van de zin sprake van steun tot herstel van de schade veroorzaakt door andere buitengewone gebeurtenissen. Maar noch in de oorspronkelijke melding, noch in de brieven van 1 oktober 1997, 18 december 1997 en 28 januari 1998 heeft Ierland zich uitdrukkelijk op deze bepaling gebaseerd om de maatregel te verantwoorden. Met betrekking tot de toepassing mag niet worden vergeten dat de maatregel preventief bedoeld is en niet als compensatie. De bedoeling is te voorkomen dat de vee-exporteurs schade ondervinden als gevolg van de bijzondere situatie waarmee zij te maken hebben. Derhalve kan de maatregel, strictu sensu, niet worden beschouwd als een maatregel om door buitengewone gebeurtenissen veroorzaakte schade te verhelpen.
30. Afgezien van het preventieve karakter van de maatregel, kan men zich afvragen of de situatie die door de steunmaatregel moet worden voorkomen, tot de categorie van de buitengewone gebeurtenissen kan

worden gerekend. Hoewel de Commissie de ernst van de consequenties voor de Ierse vee-exporteurs en, in verband met het teloorgaan van exportmarkten, voor de Ierse veehouderijsector in zijn geheel, niet onderschat, is zij er toch voor beducht een normaal ondernemingsrisico te beschouwen als vallende onder toepassing van artikel 92, lid 2, onder b), van het Verdrag.

In dit verband moet worden nagegaan of het besluit van een particuliere ondernemer om een transportdienst stop te zetten, als een buitengewone gebeurtenis kan worden beschouwd. Een dergelijk besluit kan worden beschouwd als een onverwachte gebeurtenis met betrekking tot het goederentransport in het algemeen. Bovendien lijken er andere, zij het duurder alternatieven te zijn voor de beslissing van P & O, bijvoorbeeld de oprichting van een expeditiebedrijf door de exporteurs zelf.

31. In hun brief van 18 september 1997 hebben de Ierse autoriteiten ook gewezen op de gevolgen van Beschikking 96/239/EG van de Commissie van 27 maart 1996 waarbij de verzending van levende runderen uit het Verenigd Koninkrijk wordt verboden en bijgevolg de eventuele verzending van Ierse vee uit Ierland naar het vasteland via het Verenigd Koninkrijk onmogelijk wordt gemaakt. Hoewel de Commissie vroeger heeft geaccepteerd dat de aanwezigheid van BSE in het Verenigd Koninkrijk een buitengewone gebeurtenis is op grond waarvan het betalen van steun aan de veehouders in dat land verantwoord is, is zij niet van oordeel dat de overweging relevant is voor dit geval. Zoals de Ierse autoriteiten in hun brief van 1 oktober 1997 zelf zeggen, is de meest normale route voor de uitvoer van dieren uit Ierland naar het continent de rechtstreekse ferrydienst tussen Ierland en Frankrijk. Bovendien is, hoewel de route over het Verenigd Koninkrijk nog wel openstaat voor andere dieren dan runderen, die route niet langer een alternatieve mogelijkheid omdat de ferrymaatschappijen die de roll-on roll-off ferrydiensten exploiteren, weigeren nog langer dieren over het kanaal te vervoeren. Bovendien zijn de Ierse autoriteiten van mening dat de rechtstreekse ferryverbinding de meeste voordelen heeft uit een oogpunt van het welzijn van de dieren. In hun brief van 1 oktober 1997 verklaren de Ierse autoriteiten namelijk dat het voorkomen van BSE en de op grond van Beschikking 96/239/EG in het Verenigd Koninkrijk genomen maatregelen niet centraal staan met betrekking tot de voorgestelde invoering van deze steunmaatregel van de staat. Het belangrijkste element is de afwezigheid van een route voor het vervoer van levende dieren uit Ierland naar het vasteland. De Commissie acht het derhalve aannemelijk dat de Ierse autoriteiten de rechtstreekse ferrydienst voor het vervoer van dieren uit Ierland naar het vasteland toch wilden handhaven, ook al zou de route over het Verenigd Koninkrijk niet voor runderen gesloten zijn op grond van Beschikking 96/239/EG.
32. Ierland heeft zich gesteund op artikel 92, lid 3, onder b), van het Verdrag, op grond waarvan de Commissie een uitzondering kan toestaan voor een nationale steunmaatregel die ten doel heeft een ernstige verstoring in de economie van een lidstaat op te heffen. Aangezien de Ierse autoriteiten nooit hebben beweerd dat de Ierse economie reeds ernstig is verstoord, lijken zij de bepaling zo te interpreteren dat de uitzondering ook geldt voor preventieve steun om toekomstige verstoringen te „verhelpen”.
33. Zelfs indien de twijfels omtrent de wettelijkheid van de preventieve steunmaatregelen kunnen worden weggelaten, dan blijft nog wel twijfel bestaan over de vraag of een en ander, in de veronderstelling dat geen overheidssteun zou zijn verleend, alsnog zou hebben geleid tot een ernstige verstoring in de economie van Ierland (artikel 92, lid 3, onder b), van het Verdrag). De Commissie heeft bovenstaande bepaling restrictief toegepast. Om een verstoring als ernstig te kunnen beschouwen, moet zij betrekking hebben op de hele economie of ten minste op verschillende sectoren. Ondanks de door de Ierse autoriteiten verstrekte toelichtingen, die zijn samengevat in punt 4 hierboven, blijft de Commissie in dit stadium van de procedure betwijfelen of de situatie in Ierland, zonder de uitkering van de steun, zou hebben geresulteerd in een ernstige verstoring in de Ierse economie in zijn geheel of in verschillende sectoren daarvan. De Commissie dient in dit verband ook rekening te houden met de mogelijkheid dat een eventuele ernstige negatieve beïnvloeding van de prijzen voor vee had kunnen worden verholpen door toepassing van de normale interventierelaties die zijn vastgesteld in de desbetreffende gemeenschappelijke marktordening.
34. Voorts heeft de maatregel blijkbaar niet tot gevolg dat de ontwikkeling van bepaalde vormen van economische bedrijvigheid of van bepaalde regionale economieën wordt vergemakkelijkt (artikel 92, lid 3, onder c), van het Verdrag). Bij gebrek aan enig duurzaam structureel effect ten bate van de begunstigden, is de maatregel er in feite uitdrukkelijk op gericht vee-exporteurs te ontlasten van een deel van de transportuitgaven die zij normaal zelf zouden moeten dragen om hun product over zee naar het Europese vasteland te exporteren. Dergelijke steun valt niet binnen de werkingssfeer van artikel 92, lid 3, van het Verdrag, maar wordt beschouwd als bedrijfssteun en is bijgevolg in principe onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt (Hof van Justitie, C-278/95, Siemens, 15 mei 1997).
35. De steunmaatregel valt bijgevolg onder het algemene verbod van artikel 92, lid 1. Aangezien de maatregel voortijdig in werking is getreden, d.i. zonder dat de Commissie de kans heeft gekregen maatregelen te nemen op grond van artikel 93, lid 3, van het Verdrag, is de steunmaatregel onwettig wegens overtreding van de procedurevoorschriften.

IV

36. Hoewel uit de verklaringen van de Ierse autoriteiten duidelijk blijkt dat de maatregel in de eerste plaats bedoeld was voor de Ierse vee-exporteurs en in mindere mate ook voor de vervoerders, moeten ook Gaelic Ferries en de verhuurder van het schip als mogelijke begunstigden van de steunmaatregel worden beschouwd.

37. Hoewel de Ierse autoriteiten dat niet als rechtsgrond voor het verlenen van de overheidssteun hebben aangevoerd, heeft de Commissie met betrekking tot Gaelic Ferries op eigen initiatief nagegaan of de steunmaatregel kan worden beschouwd als een vorm van subsidiëring voor een openbare dienstverplichting (ODV) overeenkomstig deel 9 van de „Communautaire richtsnoeren betreffende overheidssteun voor het zeevervoer (97/C 205/05).”.

Overeenkomstig die richtsnoeren wordt onder een ODV verstaan: „Een verplichting die aan een vervoersmaatschappij wordt opgelegd om een dienst te verlenen die voldoet aan vaste normen van continuïteit, regelmaat, capaciteit en prijsstelling, die de vervoersmaatschappij, indien zij enkel en alleen op haar economische belangen zou afgaan, niet zou aanhouden. [...] ODV's kunnen, waar de markteconomie op zich niet voldoende is om een behoorlijke dienstverlening te waarborgen, worden opgelegd voor lijndiensten naar havens van waaruit perifere regio's van de Gemeenschap worden aangedaan of voor weinig bevaren routes die voor de economische ontwikkeling van een dergelijke regio als vitaal gelden.”.

38. Vergoeding van bedrijfsverliezen die zijn geleden in verband met het nakomen van een ODV, worden niet als een steunmaatregel van de staten in de zin van artikel 92, lid 1, van het Verdrag beschouwd en zij moeten ook niet worden aangemeld op voorwaarde dat de vervoerder is gekozen door middel van een openbare aanbesteding en dat de uitgekeerde subsidie beperkt blijft tot de werkelijke kosten in verband met de ODV plus een redelijke vergoeding voor het kapitaal.

39. Uit de door de Ierse autoriteiten verstrekte informatie blijkt dat, gezien de hoogdringendheid, geen openbare inschrijving is gehouden voor het selecteren van de vervoersmaatschappij die met de exploitatie van de dienst is belast. Bovendien moet, voordat kan worden beslist de nieuwe door Gaelic Ferries aangeboden dienst al dan niet als een openbare dienstverplichting te beschouwen, worden nagegaan welke vaste normen van continuïteit, regelmaat, capaciteit en prijsstelling aan Gaelic Ferries zijn opgelegd. Voorts moet, aangezien Pandoro een dienst blijft verzorgen tussen Ierland en Frankrijk voor alle goederen met uitzondering van vee maar inclusief

fokdieren en karkassen, en dat Irish Ferries in de zomermaanden een dienst blijft verzorgen voor alle goederen, inclusief vee, worden nagegaan welke vaste normen van continuïteit, regelmaat, capaciteit en prijsstelling aan Gaelic Ferries zijn opgelegd. Voorts moet, aangezien Pandoro een dienst blijft verzorgen tussen Ierland en Frankrijk voor alle goederen met uitzondering van vee maar inclusief fokdieren en karkassen, en dat Irish Ferries in de zomermaanden een dienst blijft verzorgen voor alle goederen, inclusief vee, worden nagegaan of nog wel kan worden gesteld dat er een tekort is aan diensten op deze route. Ook het arrest van het Ierse „Supreme Court” van 18 december 1997 dat Pandoro niet langer mag weigeren vee te vervoeren, is in dit verband relevant.

40. Overeenkomstig bovengenoemde richtsnoeren moet, aangezien er geen openbare aanbesteding is geweest, worden nagegaan of de maatregel verenigbaar is met de algemene voorschriften voor steunmaatregelen van de staten, en met name „of door de steun grote vervoersvolumes worden omgeleid, dan wel of er sprake is van overcompensatie, waardoor de geselecteerde vervoerder in de gelegenheid zou worden gesteld tot kruissubsidiëring van activiteiten ten aanzien waarvan met andere communautaire vervoersmaatschappijen wordt geconcurrereerd”.

41. Er wordt aan herinnerd dat Gaelic Ferries met Pandoro zal concurreren voor andere goederen dan vee — ongeveer 80 % van de capaciteit van de nieuwe dienst — en dat het eveneens zal concurreren met Irish Ferries indien deze dienst ook na 1 april 1998 wordt voortgezet.

42. Uit een overzicht van de cash flow, dat als bijlage was gevoegd bij de brief van de Ierse autoriteiten van 18 december 1997, blijkt dat de brutowinst van Gaelic Ferries, met inachtneming van de overheidssteun, gelijk is aan nul. Aangetoond moet worden op basis van welke vooruitzichten inzake capaciteitsbezetting deze berekening is gemaakt en waarom Gaelic Ferries heeft aanvaard de dienst te exploiteren indien het geen rendement verwacht. Deze informatie is noodzakelijk om — met betrekking tot Gaelic Ferries — een onderzoek te kunnen instellen naar mogelijke kruissubsidiëring en naar de lage prijszetting op deze route en naar de mogelijkheid dat de monopoliesituatie van Gaelic Ferries inzake het vervoer van vee wordt gebruikt voor kruissubsidiëring van de voor het transport van andere goederen aangerekende tarieven.

43. Met betrekking tot de verhuurder van het schip hebben de Ierse autoriteiten, weer op basis van de hoogdringendheid, verklaard dat het onmogelijk was een openbare aanbestedingsprocedure te volgen. Begin oktober diende een besluit te worden genomen aangezien het gevaar bestond dat het enige schip dat voor het vervoer van vee geschikt was, de MV Purbeck, zou worden gecharterd door een andere partij.

De bewering wordt evenwel betwist door een aanklager die beweert een offerte te hebben ingediend voor een ander geschikt schip. Wegens het ontbreken van een openbare aanbestedingsprocedure dienen gedetailleerde gegevens te worden verstrekt over het unieke karakter van de MV Purbeck met betrekking tot het vervoer van vee.

44. Tenslotte wordt de Ierse autoriteiten gevraagd de nodige informatie te verstrekken voor een grondige evaluatie van de steunmaatregel, met name met betrekking tot de bij de selectie van de vervoersmaatschappij en het vaartuig gevolgde procedure, de voorwaarden van de contracten (met name betreffende het vervoer van vee) en de berekening van de kosten en de inkomsten van de maatschappijen (Gaelic Ferries en de verhuurder van de MV Purbeck). Indien de Ierse autoriteiten de maatregel wensen te verantwoorden op basis van de ODV's, dienen zij bovendien alle informatie te verstrekken aan de hand waarvan de Commissie een onderzoek kan instellen naar het bestaan van een ODV overeenkomstig de Communautaire richtsnoeren betreffende overheidssteun voor het zeevervoer.

V

45. Gezien het bindende karakter van de procedurevoorschriften van artikel 93, lid 3, van het Verdrag, ten aanzien waarvan het Hof van Justitie heeft bepaald dat ze direct effect hebben (zie Hof van Justitie, C-354/90, ECR [1991] I-5505), kan het onwettige karakter van de betrokken steunmaatregel achteraf niet ongedaan worden gemaakt.
46. De Commissie vestigt de aandacht van de Ierse regering op de brief die zij op 3 november 1983 aan alle lidstaten heeft gezonden met betrekking tot hun verplichtingen in het kader van artikel 93, lid 3, van het Verdrag en op de op bladzijde 3 van het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*, C 318 van 24 november 1983 bekendgemaakte mededeling, waarin in herinnering is gebracht dat onwettig toegekende steun, d.w.z. steun die is toegekend zonder de eind-

beslissing van de Commissie in het kader van de procedure van artikel 93, lid 2, van het Verdrag af te wachten, ertoe kan leiden dat terugvordering van die steun wordt verlangd. Een eventuele terugvordering moet worden ten uitvoer gelegd volgens de Ierse wetgeving, na toepassing van de rentevoet berekend op basis van de referentierentevoet die wordt gebruikt voor de bepaling van het subsidie-equivalent in het kader van de regionale steunverlening.

47. Bij het nemen van het besluit maakt de Commissie gebruik van haar bevoegdheid om van een lidstaat te eisen dat hij alle nodige documentatie, informatie en gegevens beschikbaar stelt om na te gaan of de steunmaatregel verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt, anders kan de Commissie haar besluit baseren op de informatie waarover zij reeds beschikt (Hof van Justitie, C-301/87, Bousac, ECR [1990] I-307).
48. Bovendien wordt erop gewezen dat de Commissie, met betrekking tot steun waarvan de uitkering een inbreuk betekent op artikel 93, lid 3, van het Verdrag, kan bevelen de lopende betalingen op basis van de maatregel te schorsen (Mededeling van de Commissie aan de lidstaten van 4 maart 1991, brief SG(91) D/4577; Hof van Justitie, C-301/87, Bousac, ECR [1990] I-307). Indien de lidstaat hieraan geen gevolg zou geven, kan de Commissie, terwijl zij het onderzoek ten gronde voortzet, de kwestie rechtstreeks voor het Hof van Justitie brengen, overeenkomstig artikel 93, lid 2, tweede alinea, van het Verdrag, eventueel met het verzoek een voorlopig arrest te vellen.”.

De Commissie maant de overige lidstaten en de andere belanghebbenden aan hun opmerkingen over de betrokken maatregelen binnen één maand na de datum van deze bekendmaking kenbaar te maken aan:

Europese Commissie
Wetstraat 200
B-1049 Brussel.

De opmerkingen zullen aan Ierland worden medegedeeld.

Verklaring van geen bezwaar tegen een aangemelde concentratie**(Zaak nr. IV/M.1107 — EDFI/ESTAG)**

(98/C 142/06)

(Voor de EER relevante tekst)

Op 17 maart 1998 heeft de Commissie besloten zich niet te verzetten tegen bovengenoemde aangemelde concentratie en deze verenigbaar met de gemeenschappelijke markt te verklaren. Deze beschikking is gebaseerd op artikel 6, lid 1, onder b), van Verordening (EEG) nr. 4064/89 van de Raad ⁽¹⁾. De volledige tekst van de beschikking is enkel beschikbaar in het Duits en zal openbaar gemaakt worden na verwijdering van alle zakengeheimen. De tekst zal verkrijgbaar zijn

- op papier bij de verkooppunten van het Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen (zie lijst op de laatste bladzijde van de omslag);
- in elektronische vorm in de „CDE”-versie van de Celex-database, onder documentnummer 398M1107. Celex is het geautomatiseerde documentatiesysteem van het Europese Gemeenschapsrecht.

Voor informatie in verband met abonnementen, gelieve contact op te nemen met:

EUR-OP
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)
2, rue Mercier
L-2985 Luxembourg
Telefoon: (352) 2929 42 455, fax: (352) 2929 42 763.

⁽¹⁾ PB L 395 van 30.12.1989, blz. 1. Verordening gerectificeerd in PB L 257 van 21.9.1990, blz. 13.

**ACTIES TER BEVORDERING VAN DE VOORLICHTING, RAADPLEGING EN MEDEZEGGENSCHAP VAN
DE ONDERNEMINGSVERTEGENWOORDIGERS BEGROTINGSLIJN B3-4003**

De begrotingsautoriteit heeft het bedrag van begrotingslijn B3-4003 voor 1998 vastgesteld op 5 miljoen ECU.

Deze begrotingslijn is bedoeld ter ondersteuning van acties tot uitbreiding van de transnationale samenwerking tussen werknemersvertegenwoordigers en werkgevers inzake voorlichting, raadpleging en participatie in ondernemingen die in meer dan één lidstaat actief zijn.

De kredieten dienen ter dekking van de financiering van acties op initiatief van de werknemersvertegenwoordigers en de werkgevers.

Alleen de aanvragen voor subsidie ingediend **vóór 1 oktober 1998** worden in overweging genomen.

Een gids voor gebruikers en een aanvraagformulier, aangepast aan de in 1998 geldende criteria, staan ter beschikking van de initiatiefnemers.

De initiatiefnemers kunnen deze stukken gratis en uitsluitend schriftelijk (per brief, fax of E-mail (op papier of elektronisch: Word 6, Word 97 of WP 51)) aanvragen op het volgende adres:

Europese Commissie
DG V/D
LB 4003
Jozef II Straat 37 — 4/7
B-1049 Brussel
Fax: (32-2) 299 08 98
E-mail: dg5-partnership@bxl.dg5.cec.be